

Radioaktivt Affald

Opdateret: december 2014

I 2011 blev direktivet for radioaktivt affald vedtaget. Direktivet kræver, at EU-landene skal udvikle programmer for affaldshåndtering, som følger høje sikkerhedsstandarder. Programmerne skal være klar i 2015. Direktivet fungerer sammen med direktivet for radioaktiv transport fra 2007.

Indholdsfortegnelse:

- **Direktivet for Håndtering af Radioaktivt Affald**
- **Direktivet for Overvågning og Kontrol af Sendinger med Radioaktivt Affald og Brugt Brændstof**
- **INFORSE-Europe's Holdninger**
- **Lidt Historie**

Direktivet for Håndtering af Radioaktivt Affald

Direktivet om "etableringen af en fællesskabsstruktur for ansvarlig og sikker håndtering af brugt brændstof og radioaktivt affald" blev vedtaget i juli 2011, som direktiv 2011/70/EURATOM. Dets hovedelementer er, at lande skal sætte høje sikkerhedsstandarder for sikkerheden i håndteringen af radioaktivt affald, og at de skal:

- Have nationale politikker omkring håndteringen af radioaktivt affald.
- Tage ansvar for det radioaktive affald, som de producerer, også hvis det sendes til oparbejdning i andre lande.
- Sikre at omkostningerne ved radioaktivt affald dækkes af dem, som genererer affaldet.
- Sikre at radioaktivt affald ikke sendes til lande, som forbydes i direktiv 2006/117/EURATOM (se nedenfor).
- Have en national struktur for lovgivning, regulering og organisering af håndteringen af radioaktivt affald.
- Udføre en selvevaluering af den nationale struktur, som indeholder en international bedømmelse, hvert tiende år.
- Have et nationalt program for håndtering af radioaktivt affald, der indeholder vigtige milepæle, planer og koncepter for affaldshåndteringen, samt en vurdering af omkostningerne.
- Pålægge producenterne af det radioaktive affald ansvar for affaldet.
- Have nationale krav om offentlig information og deltagelse, som sikre at arbejdere og offentligheden er informeret, og kan deltage i beslutningsprocesser angående håndtering af radioaktivt affald.
- Have en tilsynsmyndighed for sikkerheden i håndteringen af det radioaktive affald, med tilstrækkelige ressourcer og adskilt fra enhver aktør, som promoverer eller er involveret i atomkraft.
- Have et licenssystem for aktører, der håndterer radioaktivt affald og/eller har faciliteter til det.
- Sikre at licensholderne har tilstrækkelige ressourcer til at opfylde deres forpligtelser for sikkerheden i håndteringen af radioaktivt affald.

Direktivet skal være gennemført i EU-landene i august 2015.

Læs mere på [EU Kommissionens hjemmeside](#).

Direktivet for Overvågning og Kontrol af Transport af Radioaktivt Affald

Direktivet (2006/117/EURATOM) fastlægger et fælles system af notifikationer, og et standarddokument for kontrollen af transportere (dvs. autorisationsprocedurer, transportansøgninger). Direktivet dækker transporter over en vis størrelse, som starter eller slutter i EU, eller er i transit gennem EU. Dog omfatter direktivet ikke:

- Transport af radioaktive kilder som transporteres tilbage til en leverandør, fabrikant eller autoriseret anlæg.
- Transport af radioaktive materialer, udvundet via genbehandling og tiltænkt anden brug.
- Transport af naturlige radioaktive materialer, som ikke har været behandlet, f.eks. uranmalm.

Et EU-land kan afvise en transport hvis afvisningen er retfærdiggjort i lovgivningen. For transportere indenfor EU er det dog ikke muligt at stille betingelser, som er strengere end dem, der er nedskrevet i landets nationale lov. Som en konsekvens administrerer direktivet blot procedurer, men det introducerer dog lidt fremskridt i forhold til beskyttelse af borgerne.

Direktivet forbyder sendinger til Afrika, caribiske- og stillehavslande, til Antarktis og til ethvert tredjeland, der ikke har ressourcerne til sikkert at håndtere radioaktivt affald.

Direktivet suppleres af Kommissionens anbefaling 2008/956/EURATOM, omkring kriterierne for eksport af radioaktivt affald og brugt brændstof til tredjelande, samt af Kommissionens standarddokument for supervisionen og kontrol af sendinger af radioaktivt affald og brugt brændstof 2008/312/EURATOM.

Læs mere på [EU Kommissionens hjemmeside](#).

INFORSE-Europe's Holdninger

Direktivet for radioaktivt affald efterlader et vigtigt aspekt uden for regulering. Der er ingen regulering af etableringen og brugen af fonde til atomaffaldshåndtering. Denne mangel på regulering resulterer i en usund forvridding af det indre el, hvor nogle energiselskaber har disse midler til rådighed i årtier, indtil de benyttes til nedlukning.

Forvriddingen af markedet skal stoppes. Derfor foreslår vi, at EU Kommissionen indfører en lovgivning, som sikrer at forsyningsselskaber opretter separate juridiske enheder til at beskytte midler til nedlukning af atomkraftværker og atomaffaldshåndtering. Under ingen omstændigheder må disse midler forblive under elforsyningsselskabernes kontrol.

Vi kan ikke være enige i forslaget for eksport af radioaktivt affald. Eksport af atomaffald til endelig deponering eller anden bortafskaffelse udenfor EU bør ulovliggøres. Sker dette ikke, vil det øge risikoen for, at miljøet bliver forurennet.

Det originale (2000) forslag til direktivet, satte en vilkårlig dato (2018) for driften af deponeringsanlæg til højradioaktivt affald, som skal isoleres fra miljøet i hundrede tusinde år. INFORSE-Europe er imod dette. Et problem med en fast dato er at det kan kollidere med videnskabelige analyser og offentlige konsultationsprocesser, som er nødvendige for skabelsen af de bedst mulige opbevaringsfaciliteter.

Læs også: [INFORSE's svar, 31. maj 2010](#).

Lidt Historie

2011. Direktivet for radioaktivt affald blev vedtaget efter væsentlige ændringer, såsom afskaffelsen af faste tidsfrister for påbegyndelsen af endelige lagre til affaldsopbevaring.

2010. Efter langstrakte forhandlinger omkring håndteringen af radioaktivt affald, indkaldte Rådet til en "omfattende konsultation" med interessenter i en periode i 2010. Hurtigt efter konsultationerne, blev forhandlingerne omkring direktivet for håndtering af radioaktivt affald genstartet.

2009. I november opfordrede det Europæiske Råd EU Kommissionen, til at fuldføre sit arbejde mod EU-regler for atomaffald. EU Parlamentet anmodede samtidig om at et nyt forslag til et direktiv for håndtering af radioaktivt affald tog princippet om at "forureneren betaler" med i betragtning.

2007-2008. EU Kommissionen organiserede en konsekvensanalyse med en åben konsultationsproces, for evaluering af en potentiel (ny) retsakt i området for "transport af radioaktive materialer" (TRAM).

2006. Direktivet for transport af radioaktivt affald blev vedtaget.

2004. EU-ministrene diskuterede "EU Atompakken", som indeholdt direktivet for håndtering af radioaktivt affald. De konkluderede, at de hellere end at arbejde videre med direktiverne, ville indgå i en vidtrækkende konsultationsproces, som skulle lette valget af instrumenter inden for rammerne af Euratom-traktaten. Derefter foreslog Kommissionen et ændret direktivforslag, men medlemslandene konkluderede at forhandlingerne ikke skulle startes, og at man skulle holde sig til den tidligere beslutning om en konsultationsproces.

2003. Kommissionen offentliggjorde en revideret vision af de direktiver, som var blevet diskuteret blandt medlemslandene og i Europaparlamentet.

2002. Den 6. november foreslog EU Kommissionen et direktiv omkring radioaktivt affald, som en del af en "atompakke".

Dette notat er udarbejdet af VedvarendeEnergi's politiske afdeling efter informationer samlet af International Network for Sustainable Energy (INFORSE) med støtte fra Europa-Nævnet for 2014. Læs mere om EU og energi på www.ve.dk og på engelsk på www.inforse.org/europe.